

CILLA IR ROLF
BÖRJLIND

POTVYNIS

Neįtikėtinai įtemptas detektyvas, peržengiantis įprastas ribas – būtent toks, koks turi būti šiuolaikinis skandinaviškas trileris.

- Publishers Weekly

CILLA IR ROLF
BÖRJLIND
POTVYNIS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
VAIDA JĖČIENĖ

OBUOLYS

Vėlyva 1987-ųjų vasara

Haslės įlankos paplūdimyje, apimančiame kelias Nordkosterio salos įlankėles vakariniame Švedijos krante, visai greta sienos su Norvegija, jūros lygis įprastų potvynių ir atoslūgių metu tesiskiria penketu ar dešimčia centimetrų. Išimtis – Mėnulio traukos sukelti potvyniai, kai Žemė, Saulė ir Mėnulis išsirikiuoja viena linija: dėl šio neįprasto reiškinio vandens lygis pakinta kone pusmetriu. Žmogaus galva – maždaug dvidešimt penkių centimetrų aukščio, gal keletu daugiau ar mažiau.

Šiąnakt Mėnulio valia paplūdimį užlies vanduo.

Kol kas jūra nuslūgusi.

Prieš kurią laiką pilnatis įtraukė ją, neramią ir priešgyniaujančią, atgalios, apnuogindama šlapio smėlio lygumą, po kurią tai šen, tai ten skubėjo mažučiai krabai plieno melsvumo mėnulio šviesoje spindinčiais šarvais. Moliuskai, ypač tvirtai įsikibę į uolas, lūku-riavo, kas bus toliau. Visi šią akimirką ant kranto lyg ant delno aiškiai matomi gyvi padarai žinojo, jog po kurio laiko pasirodys banga, nuplausianti juos atgal į jūrą.

Ne paslaptis tai buvo ir trijulei paplūdimyje, kuri žinojo netgi kada tiksliai prasidės potvynis. Tebuvo likęs ketvirtis valandos iki akimirkos, kai pirmosios bangelės aplaižys išsausėjusį smėlį, o tuomet jau nespėsi apsidaityti, ir niūriai ošiančios galingos bangos ims su trenksmu dužti į krantą, pašėlusiu greičiu virsdamos viena per kitą tol, kol vandens lygis pasieks aukščiausią ribą.

Mėnulio traukos nulemtas potvynis reiškia, jog paplūdimys pradings po penkiasdešimčia sūraus vandens centimetrų.

Jie dar turėjo šiek tiek laiko. Dar keletas mostų kastuvu, ir duobė bus paruošta. Jos gylis jau siekė kone pusantro metro, o skersmuo – apie šešiasdešimt centimetrų. Puikiai tiks žmogaus kūnui – iš duobės kyšos tik galva.

Ketvirtojo žmogaus galva.

Moters supančiotomis rankomis, gana ramiai stovinčios kiek atokiau.

Ilgas tamsias jos plaukų sruogas kedeno vėjo gūsiai, o apnuogintas kūnas švytėjo tamsoje. Veidas be žymės makiažo neišdavė nė menkiausios emocijos, o keistame žvilgsnyje vietoje žėruojančios gyvybės spengė tuštuma. Ji dirstelėjo į tolėliau krante kasamą duobę. Vyrishkis iškėlė lenktą kastuvo geležtę, nupurtė paskutines smėlio kruopeles į greta stūksančią krūvą ir atsigręžė.

Baigta.

Iš už atokiau stirksančių uolų, kur slėpėsi berniukas, pilnatis nušviestas pliažas atrodė neįprastai ramiai. Tolumoje, kitoje paplūdimio pusėje ant smėlio buvo matyti keletas tamsių figūrų – ką gi jos ten veikia? Vaikas nesuprato, tačiau jo ausis pasiekė artėjančių bangų mūša, o žvilgsnis užkliuvo už nuogos moters, kuri nesipriešindama žengė smėliu ten, kur jai buvo liepiama. Tuomet ji įsmuko duobėn.

Berniukas prikando lūpą.

Vienas iš vyriškių užpylė duobę smėliu. Nuo kastuvo galo byrantis purvas apgulė moters kūną it drėgnas cementas. Dar akimirka, ir duobė buvo pilna. Kai pavienės pirmosios bangos užliejo krantą, kyšojo jau tik galva. Vanduo po truputį vilgė ilgas garba-

nas, o vienoje tamsioje sruogoje įsipainiojo krabiukas. Neišleisdama nė garselio moteris stebeilijo į mėnulio diską.

Figūros šiek tiek atsitraukė ir įsitaisė kopose. Dvi akivaizdžiai nervinosi, kamuojamos abejonių, užtat trečioji buvo ramutėlė. Vissos trys nenuleido akių nuo vienišos galvos, kyšančios iš mėnulio šviesos nutvieksto smėlio.

Jie laukė.

Pagaliau pasirodęs potvynis ilgai netruko atlikti juodą savo darbą. Kiekviena atūžianti banga buvo vis aukštesnė ir su vis didesne jėga užliedavo moters galvą, plūsdama į nosį ir burną. Jos gerklė buvo pilna vandens, tačiau, vos pamėgindavo nusigręžti, į viršugalvį duždavo nauja banga.

Viena iš figūrų nužirgliojo iki galvos ir palinko artyn. Jų žvilgsniai susitiko.

Iš ten, kur susigūžęs slėpėsi berniukas, buvo puikiai matyti, kaip kyla jūros lygis. Iš smėlio kyšanti galva išnykdavo po vandeniu, tuomet akimirką vėl išnirdavo, bet jos niekada netrukdavo užlieti atsirintanti nauja banga. Dvi figūros jau buvo pasišalinusios, o trečiajai skubant paplūdimiu šį staiga perskrodė klaikus riksmas. Tai isteriškai klykė moteris duobėje... Garsas, ataidėjęs iš seklios įlankėlės, atsimušė į uolą, už kurios tūnojo vaikas, bet užteko tik vienos bangos, kad moters balsą amžiams nutildytų sūrus vanduo.

Tą akimirką berniukas dėjo į kojas.

Patvinusi jūra nurimo, tamsus jos paviršius sublizgo, nušviestas pilnaties, o žemėliau moteris paskutinį kartą užsimerkė. Prieš pat išleisdama kvapą ji dar spėjo pajusti silpnutį spyrį į pilvo sienelę. Tuomet nubėgo vaisiaus vandenys.

2011-ųjų vasara, Stokholmas

Iš tikrųjų abi Veros, kurią visi vadino Vienaake, akys buvo sveikutėlės, regėjimas – nepriekaištingas, o ledinis žvilgsnis nesunkiai būtų privertęs grobio besidairantį erelį suakmenėti danguje. Užtat savo nuomonę ji gynė taip tvirtai, tarsi mojuotų kūju: buvo įgudusi pirmiausia išdėstyti savo nuomonę, o tuomet pažerti tiek argumentų, kad kiekvienas prieštaravimas būtų atremtas dar garbiai neišsakytas.

Vienaakė.

Visgi – mylima.

Dabar ji stypsojo atsukusi nugarą saulėlydžiui, kurio švelniems paskutiniams spinduliams, slystantiems Vartos įlanka, atspindintiems nuo Lidingės tilto ir besidriekiantiems Jorthageno parko link, vis dar pakako jėgos iš nugaros apšviesti Verą – rodės, lyg ją gaubtų elegantiškos šviesos aureolė.

– Juk tai – *mano pasaulis*, ir tai svarbiausia!

Žodžius ji tarė su tokia aistra, kad lengvai būtų sužavėjusi net ir susirinkusiuosius Parlamente, bet kimus balsas tikrai būtų keistai skambėjęs prašmatnioje salėje. Tiesa, būtų užkliuvę ir drabužiai – keletas purvinų margų trumparankovių marškinėlių, užsivilkusių vieni ant kitų, ir tiulio sijonas, regėjęs geresnių laikų. Žinoma, ir basos kojos... Visgi šiandien ji stovėjo toli gražu ne Parlamento salėje: jos išklaudyti susirinkęs benamių ketvertas (regis, nebūtum galėjęs parinkti nė dviejų, besijaučiančių taip pat) kiūtojo ant suolo, suręstų tarp ažuolų, uosių ir įvairiausių krūmokšnių mažutė-

liame, kiek apleistame parkelyje greta Vartos prieplaukos. Vienas jų, nekalbus ilgšis Jelė, sėdėjo atokiau nuo kitų, regis, paskendęs mintyse. Ant kito suolelio drybsojo Bensemanas, šalia jo – Miu-rijelė, jaunutė narkomanė iš Bagarmoseno, prie šono pasidėjusi plastikinį maišelį iš gretimo prekybos centro.

Ant suolelio priešais juos į ūsą pūtė Arvo Pertas.

Pačiame parko pakraštyje, pasislėpę tankiuose krūmuose, kiūtojo du vyriškiai, vilkintys tamsiais, į akį nekrintančiais drabužiais. Abu nenuleido akių nuo suolelių.

– Tai mano pasaulis, o ne jų! Tiesa?

Vienaakė Vera mostelėjo proskynėlės tolumoje link.

– Štai taip ateina sau ir daužo kumščiais mano priekabėlę, aš dar nė traiškanų išsikrapštyti nespėjau, o jie jau už durų visi trys! Būtumėt matę, kaip žiūrėjo! Aš jiems ir sakau, kas čia per velnias? O jie man – mes iš tarybos, jūsų priekaba turi būti nutempta kitur! Paklausiau, kodėl, pasirodo – žada čia tiesti apšviestą bėgimo taką, esą, jis eisias tiesiai per vietą, kurioje tebestovi mano priekaba! Sakau, ką, po velnių, tai reiškia? Aš juk negaliu stverti jos ir pernešti kitur – automobilio tai neturiu! O jie tik porina – ne mūsų reikalas, koku būdu, bet iki pirmadienio priekabos čia turi nelikti...

Norėdama atgauti kvapą, Vienaakė Vera trumpai nustojo bėrusi žodžius it žirnius į sieną, ir Jelė, naudodamasis proga, slapčia nusiziovavo. Vera pakęsti negalėdavo, kai kiti imdavo žiovauti jai į kairę ir į dešinę švaistantis skambiomis frazėmis.

– Įsivaizduojat? Stypso sau trys vyručiai, regis, prieš pusę amžiaus išauginti kur nors archyvų saugykloje, ir kone atvirai siunčia mane velniop! Ir kam? Tam, kad kažkokie žabtų laiku užčiaupti

nesugebantys bjaurybės atbėgtų čia išprakaituoti lašinių? Juk aišku, kad aš to nepakęsiu, ar ne?

– Aišku.

Balsas, šnypstelėjęs atsakymą, buvo Miurijelės – trūkinėjantis, erzinantis ir vos girdimas. Ji niekuomet neaušindavo burnos, kol visiškai neužspeisdavai į kampą – nemėgo būti dėmesio centre.

Vera nusibraukė nuo akių rusvų slenkančių plaukų sruogas ir vėl paleido liežuvį.

– Bet svarbiausia čia visai ne tas prakeiktas bėgimo takelis, o tai, kad visi tie pasipūtėliai, vedžiojantys čia savo mažas gauruotas žiurkes, savo pižoniškame pasaulėlyje nenori matyti tokių kaip aš. Aš nederu prie jų tvarkingo šaunaus gyvenimo būdo, taip, štai kur šuo pakastas! Ant mūsų jiems nusispjaut!

Bensemanas pasviro priekin.

– Bet žinai, Vera, visai gali būti, kad jie...

– Aišku, Jele, eime jau! Nagi, judinkis!

Vera dviem didžiuliais žingsniais nužirgliojo iki Jelės ir baksstelėjo jam į žastą. Dabar jai mažiausiai rūpėjo, ką nori pasakyti Bensemanas. Jelė atsistojo, švelniai trūktelėjo pečiais ir nusekė jai iš paskos, nors gerai ir nežinojo, kur.

Bensemanas nusivaipė – juk Verą gerai pažinojo. Vos pastebimai drebančiomis rankomis prisidegęs sumurkšlintą nuorūką, jis atsidarė alaus skardinę. Šis garsas, regis, akimirksniu pažadino Arvo Pertą.

– Štai, dabar kur kas linksmiau.

Pertas buvo antros kartos imigrantas iš Estijos – jo tėvai į Švediją spruko karo metais. Vyro ir kalbėsena skyrėsi nuo kitų. Miurijelė stebėjo tolstančią Verą, o, šiai dingus iš akių, pasisuko į Bensemaną.

– Na, tai tiesa, kone viskas, ką ji sakė, – išties, vos tik tampa kitoks nei visi, tampa jų priešu, kurio reikia kuo greičiau atsikratyti... Argi ne taip?

– Taip, tikriausiai...

Iš Švedijos šiaurės kilęs Bensemanas garsėjo neįtikėtinai tvirtu rankos paspaudimu ir akių baltymais, pageltusiais taip, lyg prieš kurį laiką kas nors juos būtų užkonservavęs degtinėje. Jis buvo aukštas ir stambus, kalbėjo ryškia šiaurietiška tarme, o per plačius tarpdančius dieną naktį veržėsi kartus alkoholio tvaikas. Kadaise jis gyveno Bodene ir plūso bibliotekoje – bėda ta, kad taurelės potraukis buvo ne ką silpnesnis nei literatūros. Ko tik jam nebuvo tekę ragauti: regis, buvo išmetęs burnelę kitą pačių įvairiausių gėrimų, pradedant švelniu it aksomas tekšių likeriu ir baigiant nežmoniško stiprumo naminuke iš nelegalių varyklų. Dešimt alkoholizmo metų visuomeninį jo gyvenimą sudaužė į šipulius, ir galų gale, nukniaukęs kažkieno furgoną, Bensemanas atidarė į Stokholmą. Sostinėje elgetaudamas ir kraustydamas kišenes jis vos sudūrė galą su galu. Jo gyvenimas dabar priminė ant kranto išplautas sudužusio laivo nuolaužas.

Tiesa, jis vis dar ryte rijo knygas.

– Mes visiškai priklausomi nuo labdaros, – niūriai sumurmėjo Bensemanas.

Pertas linktelėjo pritardamas ir ištiesė ranką, siekdamas alaus skardinės. Miurijelė išsitraukė nedidelį kapšelį ir seną šaukštą. Bensemanas tuojau išsprogdino akis.

– Juk žadėjai mesti tą šlamštą, argi ne?

– Žinau, mesiu...

– Kada?

– Sakau, mesiu!

Ir ištis metė – akimirksniu: tiesa, ne todėl, kad būtų netroškusi dozės. Akies kampučiu ji netikėtai pastebėjo du jaunuolius, slenkančius jų link iš už medžių kamienų. Vienas vilkėjo juodu švarku su gobtuvu, kitas – žaliu, abu mūvėjo pilkšvas sportines kelnės ir avėjo sunkius aulinius batus. Rankas slėpė pirštinės.

Be abejonės, jie ieškojo aukos.

Benamių trijulė netruko sureaguoti. Miurijelė čiupo maišelį ir nuskuodė tolyn, Bensemanas ir Pertas nuskubėjo jai pavymui. Staiga Bensemanui dingtelėjo, jog už šiukšlių kibiro buvo paslėpęs dar vieną alaus skardinę, be kurios vargu ar pajėgs naktį bent valandėlei sudėti bluostą. Jis atsigręžė ir, netikėtai susipynus kojoms, išsitiesė kiek ilgas priešais vieną iš suoliukų.

Laikyti pusiausvyrą dabar sekėsi nekaip, tačiau bėdos po vieną nevaikšto. Alkoholis gerokai sulėtino ir nuovoką. Vos Bensemanui pamėginus atsistoti ant kojų, ant nugaros jį parvertė nuožmus ir stiprus spyris tiesiai į veidą. Greta jo stypsojo juodašvarkis, kurio bičiulis jau buvo išsitraukęs mobilųjį ir pradėjęs filmuoti.

Spyriu vaikinai neapsiribojo – tai tebuvo neįtikėtinai žiauraus užpuolimo pradžia. Nusikaltimo, filmuojamo nuošaliame parke, už kurio ribų niekas neišgirs aukos aimanų, o vieninteliai liudininkai bus porelė tolimuose krūmuose susigūžusių persigandusių benamių.

Miurijelė ir Pertas.

Net laikydamiesi atokiau jie puikiai matė iš Bensemano burnos ir ausies kliokiantį kraują, o po kiekvieno spyrio jam į veidą ar krūtinę skambėjo prislopintos dejonės.

Smūgiai it kruša vanojo be pertrūkio.

Vienas po kito.

Miurijelė ir Pertas nepastebėjo, kaip keletas dar likusių Bensemano dantų po stipraus spyrio išsišovė kiaurai jo skruostus. Užtat abiem krito į akis, kaip šiaurietis iš paskutiniųjų mėgino ranka prisidengti akis.

Be šių juk negalėtų skaityti...

Miurijelė tyliai ašarojo, spausdama prie burnos sulenktą randų nusėtą ranką. Virpėjo kiekviena išsekusio jos kūno ląstelė. Galų gale Pertas pačiupo ją už rankos ir nutempė tolyn nuo šlykštaus vaizdelio. Šiaip ar taip, juodu negalėjo nieko pakeisti... O gal paskambinti policijai – tiek juk tikrai galėtų, svarstė Pertas, tempdamas Miurijelę paskui ir skubėdamas Lidingės kelio link.

Pirmasis automobilis pasirodė tik po kurio laiko. Jam priartėjus per pusšimtį metrų, Pertas su Miurijeje paleido gerkles ir ėmė mosuoti rankomis. Deja, juos pastebėjęs vairuotojas staigiai išvažiavo į kelio vidurį, stipriau paspaudė greičio pedalą ir skriete praskriejo pro šalį.

– Prakeikti bjaurybės! – sušuko Miurijelė jam pavymui.

Kito automobilio vairuotojo dešinėje sėdėjo žmona – aiškiai daug laiko savo išvaizdai skirianti poniutė vyšnių raudonumo suknėje. Ji bakstelėjo pirštu į už lango šūkaujančius benamius.

– Atsargiai, nepartrenk tų narkomanų – nepamiršk, kad esi išgėręs...

Su tais žodžiais pilkas jaguaras nulėkė tolyn.

Tuo metu viena Bensemano ranka jau buvo sutrypta į purviną kraujo košę, o saulė kartu su paskutiniais spinduliais slėpėsi Vartos įlankoje. Kol vienas iš užpuolikų pasičiupo Bensemano vakarui

saugotą alaus skardinę, antrasis išjungė filmavimo funkciją mobiliajame telefone.

Tuomet abu dėjo į kojas, už nugarų palikdami tik dulkes ir ant žemės tysantį stambų šiaurietį.

Suknežinti jo pirštai netvirtai slinko žvyru, it ieškodami šiaudo, į kurį galėtų įsikibti. Užsimerkęs dar spėjo pagalvoti apie „Prisukamą apelsiną“ – knygos pavadinimas buvo paskutinė Bensemano sąmonę persmelkusi mintis. Tačiau kas gi, po velnių, ją parašė?..

Plaštaka sustingo.

Nuslydusi antklodė apnuogino jos šlaunis, o jomis tuojau nuskubėjo šiurkštus šiltas liežuvėlis. Jo pakutenta mergina per miegus pasimuistė. Kai atkaklus lyžčiojimas ėmė labiau priminti žnaibymą, atsisėdo ir nustūmė katiną nuo lovos.

– Ne!

Šūksnis buvo skirtas ne gyvūnėliui, o žadintuvui – ji gerokai pramigo. Negana to, kramtomoji guma, prieš užsnūstant pasidėta ant naktinio stalelio, buvo įsipainiojusi į ilgus juodus plaukus. Nedaug trūko iki katastrofos.

Mergina stryktelėjo iš lovos. Vėlavo jau valandą, tad aukštyn kojomis apvirto visa įprasta ryto ruoša – tai bus puikus išbandymas jos gebėjimui vienu metu atlikti keletą darbų. Ypač painu susiruošti buvo virtuvėje: pienas, kurį norėjo pasišildyti kavai, užviręs išbėgo iš prikaistuvio, nuo skrebučio pasklido degėsių kvapas, o basa koja išlepsėjo tiesiai į skaidrius katės vėmalus. Netikėtai paskambino prekybos agentas, kuris atkakliai tikino neketinąs įtikinėti nieko įsigyti – tik pasiūlyti apsilankyti seminare apie išlaidų planavimą, be to, tarsi bičiulę vadino vardu, nepaisydamas tokio familiarumo keliamo šleikštulio.

Dabar – jau tikrai katastrofa.

Buto Skonės gatvėje duris Olivija Rioning užtrenkė dar dera-
mai nenurimusi. Ant veido – nė kruopelės makiažo, ilgos garbanos paskubomis supančiotos į kažką, iš toli primenantį kuodą. Per neužsagstyta žomšinių švarkelį švietė gelsvi marškinėliai atspurusia

apačia, o nuskalbtais džinsais aptemptas kojas buvo apavusi pora gerokai padėvėtų sandalų.

Diena buvo saulėta.

Mergina akimirką stabtelėjo dvejodama, kuriuo keliu geriau pasukti. Kuriuo greičiausia? Ko gero, dešinėn. Ji paspartino žingsnį ir žvilgsniu dar perbėgo antraštes priešais prekybos centrą stovinčiuose naujienų stenduose:

ŽIAURIAI UŽPULTAS DAR VIENAS NAKTIBALDA

Olivija nė nestabtelėjo – vos už kelių žingsnių stovėjo jos automobilis, kuriuo turėjo skubėti į Siorentorpą, visai greta Ulriksdalų rūmų: būtent ten buvo Policijos kolegija. Dvidešimt trejų mergina joje mokėsi jau trečią semestrą. Po pusmečio jai bus leista kurio nors Stokholmo mikrorajono policijos komisariatui pateikti prašymą priimti ją atlikti praktikos.

Dar po pusmečio ji taps diplomuota policininke.

Vos atgaudama kvapą Olivija pribėgo prie baltutėlio mustango ir išsitraukė raktelius. Automobilį jai paliko tėtis Arnė, kurį prieš ketverius metus pakirto vėžys. 1988 metų kabrioletu vidus buvo išmuštas raudona oda, pavarų dėžė – automatinė, o I formos variklis su keturiais cilindrais riaumojo ne prasčiau nei lenktyninio automobilio. Daugelį metų tėtis saugojo šį mustangą kaip savo akį, užtat dabar jis priklausė jai. Aišku, būklė nebuvo nepriekaištinga – galinį stiklą vis tekdavo sutvirtinti lipniąja juosta, o kėbulo dažai kur ne kur jau buvo spėję pakeisti spalvą, tačiau techninės apžiūros metu retai iškildavo kokių problemų.

Olivija iš protoėjo dėl šio automobilio.

Keletu paprastų judesių ji nuleido stogą ir įsitaisė prie vairo. Kone kiekvienąsyk pastebėdavo, kad po šių veiksmų pasklinda kvapas – visuomet toks pat, tačiau ore išliekantis vos akimirką ar kelias. Dvelkė ne odinis salonas, ne – automobilis kvepėjo tėvu, regis, visas salonas buvo persisunkęs Arnės kvapu. Tiesa, vos po keleto sekundžių jis išsisklaidydavo.

Mergina prijungė prie mobiliojo ausines, pasirinko grupės „Bon Iver“ albumą, vienu raktelio pasukimu užvedė variklį, išsuko iš stovėjimo aikštelės ir nurūko gatve.

Artėjančias vasaros atostogas jau galėjai justi ore.

Naujas jau 166-as benamių platinamo žurnalo „Padėtis Stokholme“ numeris buvo parengtas pristatyti. Viršelį puošė Švedijos princesės Viktorijos portretas, o atsivertus žvilgsnį tuoju traukė interviu su grupės „Sahara Hotnights“ nariais ir populiariu rašytoju Jensu Lapidusu. Redakcijoje 34-ame Krukmakaro gatvės name knibždėte knibždėjo benamių leidinio pardavėjų, perkančių naujausio numerio egzempliorius. Jiems buvo leidžiama įsigyti šių po dvidešimt kronų už vienetą – už pusę mažmeninės kainos, o paskui, perpardavus žurnalus jau už visą kainą, pasilikti pelną.

Toks paprastutis sandoris.

Daugeliui jų tokia galimybė reiškė labai daug. Pinigų jie prsimanydavo tik prekiaudami žurnalais – vieni iššvaistydavo juos kvaišalams, kiti grąžindavo skolas, tačiau daugumai uždarbis tapdavo vienintele galimybe nusipirkti maisto ir išsaugoti bent kruopelę pasitikėjimo savimi.

Vis dėlto tai buvo darbas, kurį atlikdami jie sąžiningai užsidirbdavo, užuot vagiliaavę iš prekybos centrų ir butų ar puldinėję senu-

kus. Šito griebtis prireikdavo tik užsivėrus visoms kitoms durims, tačiau tokį kelią rinkdavosi retas. Dauguma iš tikrųjų didžiavosi galimybe prekiauti ir gebėjimu užsidirbti kroną kitą.

Darbas nebuvo iš lengvųjų.

Būdavo dienų, kai stypsodavai gatvėje dešimtį ar dvylika valandų, o parduoti pasisekdavo tik vieną egzempliorių – jei išvis pasisekdavo. Kęsdavai lietu, vėją ir šaltį, kartais tylomis manydamas, kad sustingsi į ožio ragą... Menkas smagumas po tokios dienos gurgiančiu pilvu nuslinkti į kokį ūkinį priestatą ir melsti Dievo, kad užmigtum, dar nespėjus apnikti košmarams.

Tądien pristatomas naujutėlis žurnalo numeris. Paprastai tokia diena visiems, susirinkusiems redakcijoje, būdavo proga švęsti – juk tokią dieną, jei nesėkmė nepakiš kojos, galima išparduoti visą ryšulį žurnalų! Visgi biure šventinės nuotaikos nebuvo justi.

Greičiau jau priešingai.

Redakcijoje vyko pasitarimas dėl ištikusios nelaimės.

Susitikimo išvakarėse buvo kraupiai sumuštas dar vienas jų bičiulis. Šiaurietis Bensemanas – tas, kuris ryte rydavo knygas. Jo kūne sunkiai bebūtum radęs sveiką kaulėlį, blužnis trūko nuo žiauraus smūgio, o gydytojai visą naktį plušo, stengdamiesi pagaliau sustabdyti vidinį kraujavimą. Redakcijos administratorė ryte, likus keletui valandų iki darbo pradžios, buvo užsukusi į ligoninę.

– Jis išgyvens... Bet kurį laiką čia tikrai nesirodys.

Visi vos pastebimai linktelėjo užjausdami, tačiau tvyrojo klaiki įtampa. Tokių išpuolių pastaruoju metu būta ne vieno: tiesą sakant, šis – jau ketvirtas, ir visos aukos, kaip ir Bensemanas, buvo benamės, spaudos pakrikštytos naktibaldomis... Kiekvienąsyk scenarijus pasikartodavo: keletas jaunuolių, kurį laiką pasidairę žinomoje benamių susirinkimo vietoje, pasirinkdavo auką, tuomet

siaubingai ją sumušdavo, viską filmuodami mobiliaisiais telefonais. Šlykštūs kruvini vaizdeliai netrukdavo pasirodyti internete.

Tai, ko gero, ir buvo baisiausia.

Siaubingas pažeminimas, tarsi benamiai būtų ne žmonės, o tik varganos bokso kriaušės dokumentiniuose filmuose apie žiaurumą dėl pramogos.

Padėtį dar labiau aštrino žinia, jog visas ketvertas užpultųjų prekiaavo „Padėties Stokholme“ žurnalais. Ar tai galėjo būti tik siaubingas sutapimas? Stokholme benamių buvo koks penketas tūkstančių, ir tik saujelė platino leidinio egzempliorius.

– Ar jie tyčia persekioja mus?

– Kam, po velnių, jiems to reikia?

Žinoma, į šiuos klausimus atsakyti negalėjo niekas, bent jau kol kas. Be to, įtampos redakcijoje jau pakako – dar labiau gąsdinti susirinkusiųjų netroško nė vienas.

– Aš įsigijau ašarinių dujų.

Žodžiai atskriejo iš Bo Fasto pusės. Visi akimirksniu atsigręžė į jį. Bo pažinojo visi, buvo paprasta įsiminti kvailoką jo vardą, juo lab kad, ištartas kartu su pavarde, jis įgydavo visiškai kitą reikšmę (*bofast* – švedų k. nuolatinis gyventojas – *vert. past.*) – tiesa, erzinti jį dėl to visi nustojo prieš daugelį metų. Dabar Bo laikė rankoje iškėlęs dujų balionėlį, kad visi matytų daikčiuką, leidžiantį jaustis bent kiek saugiau.

– Juk žinai, kad jie nelegalūs, – burbtelėjo Jelė.

– Ta prasme?

– Tokie purškalai.

– Na ir? O daužyti žmones kaip obuolius – legalu?

Jelė nesumojo, ką atsakyti. Jis stovėjo greta sienos kartu su Arvo Pertu, keletu žingsnių toliau stypsojo Vera, bent sykį tyli, it

vandens į burną prisisėmusi. Pertui paskambinus ir papasakojus, kas Bensemanui nutiko, vos juodu su Jele išėjo, ją ištiko šokas – buvo tikra, kad jei būtų pasilikusi parke, užpuolimo būtų pavykę išvengti. Tiesa, Jelė tuo labai abejojo.

– Ir ką jau, po galais, būtum padariusi?

– Būčiau kovojusi! Juk prisimeni, kaip patvarkiau tuos suskuis, kurie bandė atimti mūsų mobiliuosius Midsomarkransene!

– Aha, nes buvo tiek priplempę, kad vos ant kojų pastovėjo, o vienas išvis kažkoks liliputas.

– Na, dar pasakyk, kad nebūtum padėjęs.

Vera nutilo ir pasičiupo nusipirktą žurnalų ryšulį. Tokį pat pasistvėrė ir Pertas – Jelei užteko banknotų vos penketui egzempliorių.

Trijulė iššliumpėjo gatvėn ir staiga Pertas paplūdo ašaromis. Pasirėmęs į šiurkštų pastato fasadą, jis purvina ranka prisidengė veidą. Jelė ir Vera sužiuro į vyrą: puikiai suprato, ko jis rauda, – juk pats buvo ten, viską matė, tačiau nė pirštelio negalėjo pakelti, kad išgelbėtų Bensemaną... Emocijos prasiveržė tik dabar.

Vera švelniai apglėbė Perto pečius ir priglaudė jo veidą prie krūtinės, puikiai suprasdama bičiulį dėl apėmusio silpnumo.

Kai gimė Eskilstiunoje, pabėgėlių iš Estijos šeimoje, jam buvo duotas visai kitas – Silono Karpo – vardas, tačiau vieną naktį, išsirengęs ieškoti heroino, jis užklydo į mansardoje įrengtą biurą Bruno gatvėje. Čia jo akį patraukė seno laikraščio puslapyje išspausdinta nuotrauka – drovaus kompozitoriaus, stulbinamai panašaus į jį patį, portretas. Karpas ir Pertas išties atrodė kaip kadaise atskirti dvyniai. Susileidęs dozę, jis nelyginant sąmoningai perėjo iš vieno būvio į kitą – du susiliejo į vienį, ir jis tapo Arvo Pertu. Nuo tada visiems prisistatydavo esąs Pertas – kompanijoje, kurioje lei-

do laiką, niekam pernelyg nerūpėjo tikrieji vardai, tad visi netruko įsiminti naująjį.

Arvo Pertas.

Daugelį metų jis dirbo paštininku – nešiojo laiškus Pietų Stokholmo gyventojams, tačiau silpni nervai ir nuolatinis opiatų alkis atvedė jį ten, kur dabar jau kurį laiką egzistavo, niekur tvirtai neįleidamas šaknų. Vienintelis dalykas, už kurį prisiėmė atsakomybę, buvo prekyba „Padėtimi Stokholme“.

Užtat dabar jis stypsojo už redakcijos durų, liedamas ašaras ant Vienaakės Veros peties, ir niekam nebūtų pavykę jo paguosti: vyras verkė dėl siaubingos Bensemano lemties, dėl viso to kruvino siaubo ir žiaurumo, tačiau skaudžiausia buvo žinoti, kad gyvenimas – toks ir lengvai jo niekaip nepakeisi.

Vera perbraukė nešvarius jo plaukus ir pakėlė akis į Jelę.

Šis įsmeigė žvilgsnį į savąjį žurnalų ryšulį ir nuriogolino sau.

Pasiekusi Siorentorpą, Olivija įsuko pro kolegijos vartus ir pasistatė automobilį iškart dešiniau jų. Mustangas gerokai išsiskyrė iš stovėjimo aikštelėje išrikiuotų įvairiausių markių tamsiai pilkų sedano tipo automobilių, tačiau jai tai buvo nė motais. Žvilgtelėjusi į dangų, mergina sudvejojo, ar nereikėtų pakelti kabrioletu stogo, tačiau tuojau apsigalvojo.

– O jei prapliups lietus?

Olivija atsigręžė. Ulfas Molinas. Jos vienmetis, besimokantis toje pačioje grupėje. Vaikinas, gebantis Olivijai nepastebint vis atsidurti šalia. Šįsyk jis lyg iš po žemių išdygo už automobilio. Mergina tyliai sudvejojo – įdomu, ar ir pradėjus žingsniuoti nuseks iš paskos?

- Tuomet pakelsiu stogą.
- Bėgsi kelti stogo įpusėjus paskaitai?

Tokie beprasemiai pašnekesiai merginą visuomet erzindavo, tad ji pasičiuopo rankinę ir pasileido pastato link. Ulfas nubidzeno iš paskos.

- Matei?

Greta kulniuojantis Ulfas pakišo jai po nosimi prašmatnų planšetinį kompiuterį.

- Tai tas naktibaldos užpuolimas vakar.

Olivija žvilgtelėjo ir pamatė kruviną Bensemaną. Tvirtais batais apautos kojos spardė vyrą, kur tik pakliuvo.

- Ir vėl paviešinta toje pačioje svetainėje, – burbtelėjo Ulfas.
- „Šiukšliaspardyje“?
- Aha.

Vos prieš keletą dienų šią svetainę jie aptarė paskaitoje – studentams tai pasirodė gana jautri tema. Vienas iš dėstytojų aiškino, jog pirmasis toks filmuotas vaizdelis ir atsisiuntimo nuoroda buvo paskelbta svetainėje *www.4chan.org*, kasdien lankomoje milijonų jaunų interneto vartotojų. Žinoma, filmukas ir nuoroda tuojau buvo pažymėti kaip netinkamas turinys ir pašalinti iš svetainės, tačiau šaukštai po pietų – daugelis įrašų jau buvo spėję pamatyti, tad nuoroda į svetainę *www.siukšliaspardis.com* netruko paplisti.

- Negi negalima jos panaikinti?
- Ko gero, ji įslaptintame serveryje – tokius susekti ir panaikinti ne taip jau paprasta net pareigūnams.

Dėstytojas buvo pasakojęs apie tokius atvejus.

Ulfas paslėpė planšetinį kompiuterį.

- Tai jau ketvirtas jų įkeltas filmukas... Tfu, mat juos velniai, kaip šlykštu.

Skaitykite likusius
538 iš **560** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Praeities neįmanoma nuskandinti

1987 metų vasaros mėnesienoje Nordkosterio įlankoje įvykdoma žiauri žmogžudystė. Auka – jauna nėščia moteris. Pradėjęs tirti bylą detektyvas Tomas Stiltonas neturi už ko užsikabinti. Aukos tapatybė nenustatyta. Motyvas nežinomas. Žudikas nepaliko jokių pėdsakų. Nepaisant didelių pastangų byla lieka neišaiškinta.

Po dvidešimties metų Stokholme žiauriai sumušami benamiai. Pasikartojančius užpuolimus smurtautojai filmuoja ir skelbia internete, o tai sukelia didžiulį visuomenės pasipiktinimą.

2011 metais Olivija Rioning, kurios tėvas dirbo žmogžudysčių skyriaus detektyvu, baigia trečiąjį Policijos kolegijos kursą. Prieš atostogas būsimieji policininkai gauna užduotį – po vieną neišaiškindą seną bylą. Olivija pasirenka tirti Nordkosterio įlankos nusikaltimą. Bylos medžiaga kelia daug klausimų, į kurios galėtų atsakyti tik Tomas Stiltonas. Vienintelė problema – detektyvas nebedirba policijoje ir niekas nežino, kur jis išvyko. Olivija privalo jį surasti...

Nors tai pirmoji Cillos ir Rolfo Börjündų knyga, kinematografiškas ir įtemptas šio detektyvo siužetas išduoda ilgametę autorių patirtį kuriant milžiniško populiarumo sulaukusių detektyvinių serialų (*Arne Dahl, Wallander*) scenarijus. Pradedant sudėtingais žmonių tarpusavio santykiais, metodiškai keliama intriga, įvairių socialinių sluoksnių išmanymu, baigiant neapleidžiančia nuojauda, kad netrukus sužinosi ką nors netikėta, šis detektyvas turi viską, ko reikia, kad prikautytų ilgoms skaitymo valandoms. *Potvynio* autorių teises iškart įsigijo 32 šalys, pagal šį romaną *Shine Group* 2019 metais sukūrė filmą.

TAIP PAT
SKAITYKITE

SKANDINAVIŠKO DETEKTYVO ELITAS

Jeigu jums patinka skandinaviški detektyvai ir jūs domitės Stiego Larsono ir Larso Keplerio kūryba, privalote perskaityti ir „Potvynį“.

ISBN 978-609-494-348-8

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybes ir ištraukas nemokamai

KITI FORMATAI:

Audinė
knyga

Elektroninė
knyga

Verslo: Valtėnė Bytė, nuotraukos: Shutterstock

Skaitantis žmogus yra gražus